

Rozdział III

Karta pracy

Imię i nazwisko

Data

Klasa

Rzeczpospolita Obojga Narodów

1. Na podstawie reprodukcji *Hold pruski* ze s. 63 podręcznika i wiedzy własnej wpisz literę „P” obok zdań prawdziwych, a literę „F” – przy wypowiedzeniach fałszywych.

Zdanie	Prawda/Falsz
Celem autora obrazu było przedstawienie szczytu potęgi państwa Jagiellonów.	
Przywołanie wydarzenia z 1525 r. na XIX-wiecznym dziele służyło podtrzymaniu nadziei Polaków na uzyskanie niezależności własnego państwa.	
Postawa królewskiego błazna odzwierciedla radość poddanych Zygmunta Starego z sukcesów politycznych Polski w XVI w.	
Na obrazie za plecami króla polskiego został ukazany następca tronu, który w 1525 r. rządził na Litwie jako wielki książę.	

2. Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Arras wawelski z kolekcji króla Zygmunta Augusta, Bruksela, ok. 1555 r.

A. Uzupełnij opisy elementów zaznaczonych na ilustracji.

1 – Cherubin, postać biblijna – jeden z aniołów symbolizujący zwycięstwo

2 –, nazywany

3 – herb, nazywany

.....

B. Wyjaśnij, w jaki sposób arras wskazuje na to, że państwo Jagiellonów w XVI w. przeżywało złoty wiek.

.....
.....
.....

C. Podaj nazwę wydarzenia, które doprowadziło do powstania Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

.....

3. Przeczytaj tekst źródłowy i zaznacz właściwe zakończenia zdań.

Podobno arrasy były tak drogie, że Zygmunt August bał się zamieszek, do jakich mogłoby dojść, gdyby szlachta dowiedziała się, jak wielkie sumy poszły na te „królewskie zbytki”. Zgodnie z życzeniem władcy jego współpracownicy spalili rachunki.

[...] Po śmierci ostatniego Jagiellona arrasy na mocy królewskiego testamentu otrzymują trzy siostry króla. Po ich śmierci miały stać się własnością Rzeczypospolitej, a opiekę nad nimi miał przejąć Sejm. [...] Sejm Rzeczypospolitej strzegł praw państwa do nich, niejednokrotnie walcząc z kolejnymi królami, choćby ze spokrewnioną z Jagiellonami dynastią Wazów, którzy próbowali powoływać się na swoje prawa własności [...].

Źródło: Ł. Gazur, *Sensacyjna historia arrasów*, 25.03.2011, <http://www.dziennikpolski24.pl/pl/aktualnosci/kultura/1130607-sensacyjna-historia-arrasow,,0:pag:prin> [dostęp: 9.07.2013].

A. Zgodnie z testamentem Zygmunta Augusta arras wawelskie po śmierci sióstr króla miały

- zostać sprzedane w celu pokrycia kosztów wojny o Inflanty.
- należeć do osobistego wyposażenia kolejnych władców Polski.
- stać się własnością Rzeczypospolitej.
- być rozdzielone między żyjących krewnych Jagiellonów.

B. Zadaniem sejmu w sprawie arrasów było

- sprzedanie ich za granicę, aby odzyskać pieniądze wydane na „królewskie zbytki”.
- strzeżenie praw państwa do ich własności.
- rozdanie tkanin najbardziej zasłużonym szlachcicom.
- powierzenie niezależnego zarządzania nimi dynastii panującej.

C. Królowie Polski, którzy dążyli do przeniesienia na siebie praw własności do drogocennych tkanin, byli przedstawicielami dynastii wywodzącej się

- z Moskwy.
- ze Szwecji.
- z Francji.
- z Siedmiogrodu.

4. Zapoznaj się z tekstem źródłowym, następnie wyjaśnij, na czym opierała się tolerancja wyznaniowa polskiej szlachty.

Historycy od dawna już wskazywali na solidarność stanową szlachty jako na ważny (jeśli nie najważniejszy) czynnik sprawczy polskiej tolerancji. [...] Solidarność była właśnie w XVI wieku niesłychanie potrzebna szlachcie, ponieważ toczyła ona wówczas walkę zarówno z możnowładztwem świeckim i duchownym, jak z samym królem o kierownicze w państwie stanowisko. W walce tej uwzględnianie różnic wyznaniowych osłabiłoby tylko siłę natarcia szlacheckiego na przywileje stanowe magnatów i kleru.

Źródło: J. Tazbir, *Państwo bez stosów.*

Szkice z dziejów tolerancji w Polsce XVI i XVII w., Warszawa 1967, s. 57.

.....

.....

.....

.....